MGV preview

MGV
zelfhulpbuurvrouw
RESTAURANT
MOSKAU
nico assinck
novelle

MGV

zelfhulpbuurvrouw

Nico Assinck

Uitgeverij Leviathan

Nijmegen 2026

Alles zelf bedacht!

1.

Het voorwoord

Zoals het hoort, schrijf ik dit voorwoord aan het eind.

Wat er nu voor je ligt, is het resultaat van een middag, avond èn nacht doorwerken. In blinde paniek. Wanneer je dit leest, heb je zonet in je ochtendjas bij me aan de deur gestaan, om de 'beloofde' tekst op te halen. Ik hoop dat het de duidelijkheid geeft waar je me gisterenmiddag om vroeg.

Ik hoop trouwens ook, dat ik nog genoeg printerpapier heb, want de winkels zijn uiteraard nog niet open – ik heb gekeken, en ja, het moet net lukken –, en eigenlijk wil ik nu ook gewoon proberen wat te gaan slapen.

Ik had je natuurlijk een pdf kunnen sturen, zodat je het op je iPad kunt lezen. Maar ik voorzie dat je mogelijk wat opmerkingen en bezwaren bij mijn kant van het verhaal zou kunnen hebben. En het leek me daarom praktischer je dan maar meteen een uitgeprinte tekst te geven. Zodat je er met de pen doorheen kunt.

Beste buurvrouw: je hebt erom gevraagd, en hier is het dan. Veel succes ermee, en als het even kan: straks liever niet aanbellen of aan de deur kloppen vóór 12.30u.

2.
Het Centraal Boekhuis

Toen ik die middag op mijn balkon stond om het voer voor de straatvogels aan te vullen, zag ik mijn onderbuurvrouw een grote verzameling gebruikte boeken wegbrengen naar de kringloopwinkel. Ze is echt behoorlijk op leeftijd, maar droeg desondanks met demonstratief rechte rug twee plastic bigshoppers die tot aan de rand gevuld waren met boeken: ze is een krachtige vrouw. Ik dook een beetje weg onder de balkonrand om niet gezien te worden terwijl ze de straat inliep.

Ik herkende nog wel de kaften van de boeken die bovenop in de tassen lagen. Het waren zelfhulpboeken. Ze heeft me regelmatig uitgelegd, dat ze niet meer gelooft in 'professionele hulpverleners'. Wanneer het niet goed met haar gaat, vertrouwt ze dan ook het meest op zichzelf, èn zelfhulpexperts. Regelmatig koopt ze daarom een zelfhulpboek, en ondertussen heeft ze daar zo'n overweldigende collectie van opgebouwd, dat haar krakende parketvloer vrijwel geheel schuil gaat onder hoog opgestapelde boeken. Omdat het hierdoor voor haar steeds moeilijker wordt, zonder beschadiging van zichzelf (of de boeken) door het huis te lopen, neemt ze zich al jaren voor de collectie wat te saneren.

Vandaag was het kennelijk tijd (eindelijk!) voor de grote opruiming.

Mevrouw Gerdien Voskamp is nu ongeveer twintig jaar mijn onderbuurvrouw. Zij woonde er al toen mijn partner en ik boven haar kwamen wonen. Mijn eerste kennismaking met haar was kort na onze verhuizing. We waren in de vroege avond nog wat aan het klussen geweest met betonboren. Er werd aangebeld, en ik keek eerst belangstellend door het spionnetje wie het was. Dat deed ik toen nog. Voor de deur stond een magere rokende vrouw in een versleten peignoir die losjes om haar heen hing. Aan het lederen craquelé van haar gezicht te oordelen was ze zeker zeventig jaar oud, maar ze heeft me later eens met trots verzekerd dat ze zeker twintig jaar jonger oogt dan ze werkelijk is. Ik denk dat ze dat als compliment aan zichzelf bedoelde.

Ze kwam met een missie.

'Kijken jullie geen televisie,' sprak ze resoluut nadat ik de deur open had gedaan, maar nog voordat ik 'hoi' had kunnen zeggen. Omdat ik haar vraag niet helemaal begreep (Nu niet? Nooit niet? Of was er een ramp gaande waarvan we het live-verslag niet mochten missen?), keek ik glazig terug, in de hoop dat ze met aanvullende parameters zou komen.

Ze vervolgde, onverstoord: 'Ik ben mevrouw Gerdien Voskamp, de onderbuurvrouw. Jullie mogen *Mevrouw* zeggen. En ik kan mijn tv niet horen als jullie steeds boren. En dan zet ik hem harder, maar dan stoppen jullie weer, en staat

mijn geluid veel te hard. Kunnen jullie niet gewoon een keuze maken?'

De onderlinge verhoudingen waren die avond gelijk duidelijk. In de loop der tijd werd ze wel vriendelijker en toegankelijker, vooral als ze hulp nodig had. Maar een wederzijds tutoyeren heeft ze me nooit expliciet aangeboden. Wellicht zou ik na al die jaren best zelf de vrijheid hebben kunnen nemen, maar ik was na die avond zo geïmponeerd door haar optreden en verschijning, dat ik 'u' en 'mevrouw' nog altijd het best bij haar vind passen. Het idee dat ze een naam zou kunnen hebben, los van haar titel, voelt nog altijd respectloos en onwennig.

Haar appartement onder me is, volgens de bouwtekeningen, even groot als het mijne. Ik heb dat eens officieel uitgezocht via het bouwarchief, omdat ik het amper kon geloven. Zodra je haar woning binnenstapt, gebeurt er iets met de normale dimensies van tijd en ruimte. Het licht verdwijnt, ruimte krimpt, en als zij je vraagt voor 'kort advies' ben je meerdere uren reddeloos verloren in haar schemerwoning. Al haar muren zijn geschilderd in een vlekkerig nicotine-geel, en de spaarzame verlichting is bedekt met vedische kraaltjes en stoffige lapjes. Vanwege de privacy zijn de gordijnen altijd gesloten, op een enkel bovenraampje na. Dat werkt voor haarzelf vast sfeerverhogend en geborgen, maar voor mij is het iets te bedompt. Voor haar eigen smaak misschien ook wel, want ze geeft me regelmatig complimenten dat ik zo'n fris en opgeruimd huis heb. Dus mogelijk woont ze in het noodlot van haar eigen benauwde veste.

Ik kom niet zo graag bij haar. Behalve de verstikkende sfeer, is er ook iets opmerkelijks aan haar conversatiekwaliteiten. Telkens als ze me weet te strikken voor een kop koffie bij haar in huis, krijg ik, liefst ongevraagd, dringende en onsamenhangende levensadviezen. Vrijwel altijd komen die rechtstreeks en ongefilterd uit het zelfhulpboek waar ze op dat moment intensief mee bezig is. Soms herken ik de adviezen namelijk, omdat ik het boek zelf ook heb. En niet zelden blijkt dan, dat ik het boek volkomen verkeerd begrepen had. Het boek gaat namelijk, zo legt ze me in zo'n geval geduldig uit, volledig en uitsluitend over háár en háár problemen. De schrijver van zo'n boek is vaak een intelligente en bekwame jongeman, die de dingen ècht begrijpt, en die tot in detail beschrijft hoe het met haar is. Het is dus onwaarschijnlijk dat *ik* er iets aan zou kunnen hebben.

Al die jaren heb ik me afgevraagd waar ze die boeken eigenlijk van betaalt, want voor zover ik weet, leeft ze van een zeer bescheiden pensioentje. Mogelijk bespaart ze fors op eten, en leeft ze voornamelijk op koffie, kwark en een oeroude voorraad ingeblikte linzen.

Altijd zit ze bij zo'n koffiegelegenheid op haar versleten donkerbruine chesterfieldbank. Het is zo'n bank met een relatief lage rugleuning, maar omdat hij tegen een muur staat, heeft ze ruim een halve meter aan boeken op de rugleuning kunnen stapelen. Zo heeft ze er voor zichzelf een comfortabele zitplek van weten te maken, en is ze steeds omringd door al haar boekenvrienden. Soms raakt er wel eens een boek bij haar uit de gratie. Meestal wordt het dan

van de rugleuning verplaatst naar één van de vele stapels op de grond, of heel soms krijg ik het aangeboden. Wanneer een boek haar daarentegen erg dierbaar is, promoveert het naar de armleuning, en dan (maar alleen dàn) mag haar asbak erop staan.

Ze heeft meerdere asbakken.

—

Toen ik haar daarstraks, vanaf mijn balkon, de stad in zag lopen, mentaal gebukt onder het gewicht van de bigshoppers gevuld met boeken, trok ik snel mijn schoenen en een jas aan. Ik haastte me naar buiten, en liep op veilige spioneerafstand achter haar aan. Nog nooit had ik zo'n drastische opruimactie van haar gezien, en ik vond dat ik het wel had verdiend om te zien wat ze ermee ging doen.

Wanneer ze thuis is (of bij mij op bezoek), is ze doorgaans gekleed in hoogstens een peignoir of nachtjapon, maar voor deze gelegenheid had ze de moeite genomen nette kleren aan te trekken. Een goede indruk maken wanneer je zaken doet, was kennelijk belangrijk voor haar. Ze droeg een strakke stretchbroek en een gehaakte lange wollen jas. Ze mag dan wel, naar eigen zeggen, in een schandelijke achterbuurt wonen (en bijgevolg ik dus ook), maar als een echte Voskamp zal het haar niet gebeuren dat belangrijke mensen haar onverzorgd vinden. Decorum! Dat is er in haar jeugd goed ingestampt.

Mevrouw Gerdien Voskamp keek om, zag me onmiddellijk staan, en liep langzaam (of was het dreigend?) naar me toe. Even was ik bang dat ze zou gaan schreeuwen, of in redeloze verontwaardiging uit zou barsten. Maar in plaats daarvan sprak ze me rustig maar afgemeten toe alsof ik overlastgevende jeugd was: 'Wat doe jij hier? Heb je mij gevolgd? Waarom doe jij dit soort dingen?'

